

TRIPRSTI GALEB *Rissa tridactyla*

Kittiwake – one 1st winter individual flying over flooded plains NW of Medvedce reservoir (UTM WM53, NE Slovenia) on 25 Oct 2014; probably 6th record in Slovenia after the year 2000 and 1st for Medvedce reservoir

Dne 25. 10. 2014 smo se Matija Mlakar Medved, Nejc Poljanec, Aljoša Orelj in pisca odpravili na vodni zadrževalnik Medvedce. Najprej smo se ustavili na poplavljenih površinah na severozahodu, od koder se je dvignilo okoli 200 mlakaric *Anas platyrhynchos*, nato pa nas je preletel še galeb v smeri zahod-vzhod. Na začetku smo menili, da je rečni *Chroicocephalus ridibundus* in se z njim nismo preveč ukvarjali, kasneje pa sem prvi avtor pogledal fotografijo in opazil, da ima galeb škarjast rep. Po še nekaj drugih značilnostih se nam je zdelo, da bi bil galeb lahko triprsti. Drugi avtor sem fotografijo posredoval J. Hanželu in izkazalo se je, da je na fotografiji res triprsti galeb. To je prvo opazovanje triprstega galeba na zadrževalniku Medvedce (D. BORDJAN *pisno*). Klatijo se večinoma nezreli osebk, ko dosežejo tudi Sredozemsko morje, vendar jih večina ostane na zahodni strani Italije. V letih invazij se v srednji Evropi lahko pojavi več osebkov kot običajno (SNOW & PERRINS 1998A). Vrsta se v Sloveniji pojavlja redko, o čemer priča skromno število objavljenih podatkov. Glavnina podatkov je s Štajerske (JANŽEKOVIC 1985B, BIBIČ 1988), nekaj s Cerkniskega jezera (BORDJAN 2012, STANIČ 2014A), dva pa sta z Obale (ŠKORNIK 2012). Po objavljenih podatkih je bilo zadnje opazovanje triprstega galeba 22. 11. 2013 na Ptujskem jezeru (L. BOŽIČ *pisno*). Po meni znanih podatkih je bilo po letu 2000 v Sloveniji zbranih še pet opazovanj poleg omenjenega s Ptujskega jezera: eno z iste lokacije (STANIČ 2014A), dve z Obale (ŠKORNIK 2012, STANIČ 2014A) in še dve s Cerkniskega jezera (BORDJAN 2012, STANIČ 2014A). Večina opazovanj iz Slovenije je, kakor naše, iz poznih jesenskih ter zimskih mesecev, pozornost pa zbujajo nekaj opazovanj iz zgodnje jeseni (LUKAČ 1984) ter pozne pomladi (BORDJAN 2012).

Luka Poljanec, Dvor 12, SI-1210 Ljubljana-Šentvid, Slovenija,
e-mail: luk.poljanec@gmail.com

Mitja Denac, Mala Slevica 2, SI-1315 Velike Lašče, Slovenija,
e-mail: mitja.denac@gmail.com

KASPIJSKA ČIGRA *Hydroprogne caspia*

Caspian Tern – three adults and one juvenile observed on 25 Aug 2014 at Medvedce reservoir (UTM WM53, NE Slovenia), and five adults and two juveniles on 20 Sep 2014 on Lake Ptuj (UTM WM63, NE Slovenia); rare observations from Slovenia

Leta 2014 sem se s kaspijsko čigro srečal dvakrat. Dne 25. 8. 2014 sem se skupaj z Matejem Gamserjem po močnejšem deževju odpravil na zadrževalnik Medvedce.

V hipu, ko sem se povzpел na nasip, sem nad vodo zagledal veliko belo ptico, veliko skoraj kot rumenonogi galeb, ki se je dvigala s termiko. Po boljšem pregledu sem ugotovil, da gre za čigro s sorazmerno kratkim repom ter debelim, oranžno rdečim kljunom. Ugotovil sem, da ima opazovana čigra skoraj vsa primarna letalna peresa na spodnji strani črna, medtem ko ima navadna čigra črno le obrobo. Po teh znakih sem ugotovil, da opazujem kaspijsko čigro. Rep in hrbet sta bila popolnoma svetla, kar je potrdilo, da opazujem odrasel osebek. Matej mi je kasneje povedal, da je pred mojim prihodom opazoval družino kaspijskih čiger, in sicer dva odrasla osebka in enega mladiča, ki so se neprestano oglašali. Drug osebek se je na zadrževalniku zadrževal ves dan, zjutraj pa se je občasno spreletel do glinokopov, navadno z rečnimi galebi *Chroicocephalus ridibundus*. Najin podatek je 11. zapis za zadrževalnik Medvedce in 6. z jesenske selitve (D. BORDJAN *pisno*). Dne 20. 9. 2014 je na Ptujskem jezeru potekala že tradicionalna akcija čiščenja otokov za navadne čigre *Sterna hirundo*. Ob 11.30 h je Dejan Bordjan zaslišal nenavadno oglašanje. Ko sva skupaj pogledala v zrak, sva opazila sedem krožečih kaspijskih čiger. Pet jih je bilo odraslih, dve pa mladi, vse pa so se nenehoma oglašale. Potem ko so odletele, so se še petkrat vrstile nad otok. Omeniti velja, da je bilo vreme ta dan brez oblaka, prav tako tudi pretekle dni. Kaspijske čigre se v Sloveniji v največjem številu pojavljajo po deževjih ali frontah. Septembra 2009 je bilo po deževju na Medvedcah opazovanih 10 osebkov, kar je tudi največja zabeležena skupina v Sloveniji (BORDJAN 2009B). Pri tem opazovanju gre omeniti, da je bila aktivnost opazovanih čiger zelo podobna aktivnosti enega izmed osebkov, omenjenih v tej beležnici. Gre namreč za letanje med zadrževalnikom in glinokopom, kjer je lovil. Poleg tega je bila na Medvedcah že opazovana tudi skupina dveh odraslih in enega mladega osebka, verjetno družine (ŠTUMBERGER 2009). Konec avgusta 2010 je bila na Medvedcah opazovana skupina petih odraslih osebkov, kar se datumsko ujema z najinim opazovanjem (PLOJ & GAMSER 2011). Na podlagi objavljenih podatkov lahko sklepamo, da se kaspijska čigra v Sloveniji najpogosteje pojavlja na jesenski selitvi. Poleg omenjene lokacije so se kaspijske čigre v preteklosti pojavljale tudi na dravskih akumulacijah (JANŽEKOVIC 1989, BOŽIČ 1997, HANŽEL 2014), na manjših ribnikih ter jezerih (JANŽEKOVIC 1991, CIGLIČ 1999, KOREN 2009), Cerkniskem jezeru (BORDJAN 2012) ter na delih večjih slovenskih rek (GOBAČ 1994, DENAC 1995).

Mitja Denac, Mala Slevica 2, S-1315 Velike Lašče, Slovenija,
e-mail: mitja.denac@gmail.com

ČEBELAR *Merops apiaster*

Bee-eater – three individuals soaring and vocalizing at Hrastje at Dravinjske gorice near Modraže (UTM WM52, NE Slovenia) on 28 Aug 2011; first observation of the species in the area

Dne 28. 8. 2011 sem imel nad naseljem Hrastje pri Modražah blizu Poljčan v Dravinjskih gorica priložnost opazovati tri čebelarje, ki so krožili nad goricami in se pri tem intenzivno oglašali. Po meni znanih podatkih gre namreč za prvo opazovanje vrste na območju Dravinjskih goric in Dravinjske doline (VREZEC 1994, BOŽIČ 2003). Zagotovo je šlo za osebkke na selitvi. In prav na selitvi se lahko s to navadno glasno in značilno oglašajočo se vrsto srečamo na prav nenavadnih krajih. Pred leti sem tako čebelarje poslušal krožiti nad gozdovi Krima pri Ljubljani, opazovani pa so bili celo nad gozdnim prostranstvom Kočevskega (M. PERUŠEK *ustno*). Kakorkoli že, vrsta bi v Dravinjski dolini ali njeni bližnji okolici utegnila tudi gnezditi. Že večkrat se je namreč primerilo, da so bile naključno opazovane redke vrste v Dravinjski dolini kasneje najdene kot gnezdilke v bližnji okolici, na primer črna štoklja *Ciconia nigra*, prvič opazovana leta 1991 (VREZEC 1994), rjavi lunj *Circus aeruginosus*, prvič opazovan leta 1993 (VREZEC 1995), in črni škarnik *Milvus migrans*, prvič opazovan leta 1996 (VREZEC 1997), ki vsi gnezdijo na zadrževalniku Medvedce oziroma v njegovi neposredni okolici (BORDJAN & BOŽIČ 2009). Zakaj ne bi bilo tako tudi s čebelarjem, ki je pri nas vse pogostejši?

Al Vrezec, Pražakova 11, SI–1000 Ljubljana, Slovenija,
e–mail: al.vrezec@nib.si

ČRNOČELI SRAKOPER *Lanius minor*

Lesser Grey Shrike – a juvenile observed hunting on 29 Jul 2015 from a fence along Lake Ptuj (UTM WM63, NE Slovenia); a nearly extinct breeder in Slovenia, the third observation in NE Slovenia in recent years

Po obisku Ormoških lagun sem se dne 29. 7. 2015 odpravil na Ptujsko jezero. Za začetni dostop na jezero sem se odločil za desno stran Drave, gledano dolvodno, in sicer pri Puhovem mostu. Na makadamski cesti tik pred ciljem smo zagledali na žičnati ograji ob poti mladega črnočelga srakoperja. Ni bil posebno plašen in se je še pol minute spreletaval pred avtomobilom, dokler ni dokončno obupal, da bo dobil "ograj nazaj", in je odletel na njive desno. Čez pet minut sem ga s teleskopom poiskal z nasipa ter ga odkril na bilki sredi njiv s plenom, ki pa mi ga zaradi oddaljenosti žal ni uspelo določiti. Črnočeli srakoper je ena najredkejših gnezdil Slovenije. Letos je pri nas gnezdil le okoli 6 parov na znanih lokacijah v Vipavski dolini in na Šentjernejskem polju (K. DENAC *pismo*). Lani so posamezni pari gnezдили tudi na drugih lokacijah, npr. na Cerkniškem jezeru (ŠERE 2014) ter v Jurjevici (A. KOTNIK *pismo*). Na selitvi je bila vrsta opazovana na Krasu (DE GROOT 2003, STANIČ 2014B), letos pa tudi v Ljubečni (M. GAMSER *pismo*). Vrsta je nekoč gnezdila tudi v Beli krajini (VUKELIČ 2001), z zadnjim potrjenim gnezdenjem leta 2006 (ŠERE 2008), ter na Kozjanskem, kjer pa je prav tako izginil (KMECL *et al.* 2014A). Pri našem opazovanju je šlo skoraj gotovo za selitve,

saj je znal osebek že zelo dobro leteti, a je to po meni znanih podatkih vendarle šele tretje opazovanje vrste v severovzhodni Sloveniji v najmanj zadnjih dveh letih (ATLAS PTIC 2015C).

Mitja Denac, Mala Slevica 2, SI–1315 Velike Lašče, Slovenija,
e–mail: mitja.denac@gmail.com

KRATKOPRSTI ŠKRJANČEK *Calandrella brachydactyla*

Short-toed Lark – two singing males observed from 28 May 2015 to 24 Aug 2015 at Ajdovsko polje in Vipavska dolina (UTM VL18); first breeding attempt in Slovenia after 2000, second in modern times, 13th record overall

Dne 30. 5. 2015 smo Matija Mlakar Medved, Katarina ter Benjamin Denac in pisec opazovali kratkoprstega škrjančka na Ajdovskem polju v Vipavski dolini. Vrsta je bila tam prvič opazovana že 28. 5. 2015, in sicer osebek, ki je ves čas pel. Dne 31. 5. 2015 sta ga opazovala še Luka in Nejc Poljanec (slika 6). S škrjančkom sem se na isti lokaciji ponovno srečal dne 20. 6. 2015. Takrat sta pela dva osebkka, po čemer sklepam, da je šlo za dva teritorialna samca, saj sta se občasno tudi preganjala. Škrjanček je bil zadnjič opazovan 24. 8. 2015 (ATLAS PTIC 2015D), gnezditvev pa kljub temu, da sta se dva osebkka zadrževala v gnezditvenem času na primernem habitatu (SNOW & PERRINS 1998B), ni bila potrjena, saj očitno noben od samcev ni priklical samice. Kratkoprsti škrjanček je vrsta, ki naj bi v zgodovini sicer gnezdila na Primorskem, vendar v novjšem času to ni bilo potrjeno (GEISTER 1995). V Sloveniji se kratkoprsti škrjanček pojavlja na selitvi, a dokaj redko s po dvema podatkom v Sečoveljskih solinah (ŠKORNIK 2012) ter na Ljubljanskem barju (TOME *et al.* 2005), enim na Cerkniškem jezeru (BORDJAN 2011B) ter na zadrževalniku Medvedce (PLOJ & BASLE 2010). Opazovan je bil še na več drugih lokacijah (FIGELJ 2005, HANŽEL & ŠERE 2011), občasno tudi v večjih skupinah (KOZINA 1980), leta 2000 pa je par celo poskusil gnezditi na nedograjeni ankaranski

Slika 6 / Figure 6: Kratkoprsti škrjanček / Short-toed Lark *Calandrella brachydactyla*, Ajdovsko polje, Vipavska dolina, 31. 5. 2015 (foto: L. Poljanec)